

קבלת הפנים ליוסף מנדלביץ היתה הגיגה של ישראל המבוערת

יוסף מנדלביץ, אחרון קבוצת היהודים שניסתה לחטוף מטוס סובייטי לפני עשר שנים, דרך על אדמת ארץ ישראל.

ברגעים הראשונים כבר יכול היה לעמוד על מהותה של החברה אשר אליה הוא מצטרף. מדינת ישראל כאילו החליטה לעדכן אותו תוך כמה דקות לגבי מה שקרה בה במשך עשר השנים, שבהן ישב מנדלביץ בכלא הסובייטי.

פירסומת וכיריונות. קודם כל הוא ראה עסקנים. רודף הפירי סומת הישראלי המצוי עט על ה"מציאה" מצלמת הטלוויזיה התקשטה לראות את מנדלביץ, מרוב עט קנייה המיפלגות שסובבו אותו וכיסו אותו, ושהיה מנוי וגמור עימם להצטלם בהזדמנות הגיגית זו.

שלמה לורנץ תפס את מרכז התמונה והחל מפליט מליצות ריי קות. מנחם פרוש דחק אותו הצידה, הצליח להכניס גם כמה מילים בנות אלמוות משלו. דויד לוי לא פיגר אחריו. הוא ביים הצגה, מסר לאיש לפינת עולה. זבולון המר נדחק לפינה למטה. ח"כים, עסקי נים, רבנים — הכל ניסו לדהף זה את זה אל מחוץ לתמונה. רדיפת הפירסומת החולנית היתה התופעה הראשונה. הכיריונות הישראלי היתה התופעה השנייה. כשניסתה הטלוויזיה לראיין את מנדלביץ, התנפלו עליה ביריונים

ליט בישראל את אותה רוח חשוכה שממנה ברח בברית המועצות.

אורחים

היהודים והכסף

יהודים יודעים להרוויח

כסף — אמר הכומר,

שהפך אורה נכבד בישראל

"יהודים יכולים להרוויח בדרך אקראי יותר כסף מכפי שאתה ואני יכולים להרוויח בכונה תחילה!" פסוק זה מעיד על בעליו שהוא אנטי-שמי. הוא מבחין בין בני אדם על פי גיועם (או דתם), ו"מייחס לגוע מסוים כולו תכונות מסוימות. הוא מייחס ליהודים את התכונה הסטריאוטיפית, ששונאי היהודים הדביקו להם תמיד: כישרון יעילאי להרוויח כסף. נרמזת בו תכונה נוספת: דרך בלתי-כשרה להרוויח את הכסף, שהרי הנוצרים ההגונים אינם מסוגלים לעשות כן. השבוע ישב בעל הפסוק הזה במלון ירושלמי, כאורה נכבד ו"מפונק של ישראל."

"ללכת לפלסטיונה". הכומר גירי פולול, מייסד תנועת "הרוב המוסרי", הוא כיום בעל השפעה רבה. "כומר הטלוויזיה", בעל קהל הענק, הוא מנהיג אחת התנועות הפוליטיות של קנאים נוצריים, ש"הובילו את רונאלד רגן לשילטון בארצות-הברית. פולול הוא גם ציוני אדוק. הוא מצדיק זאת בנימוקים של תיאור לוגיה נוצרית, אף כי יש החושדים כי הציונות שלו דומה לזו של אנטי-שמים רבים בעבר, שקראו ליהודים, "ללכת לפלסטיונה".

כגובים בלילה: נגד העיתונות!

הרצאתו. היו"ר גלאס הודיע לו שיומן לישיבה נוספת. הומנה שניה זו השתתה. כאשר פשטו בכנסת שמועות על טיפול מזורו — ואף נהפו — בהצעת חוק זו, בעוד שהצעות חשובות הרבה יותר מונחות בוועדה כאבנים שאין להן הופכין*, פנה אבנרי בעל-פה אל גלאס, הנכיר לו את ההבטחה להזמין שוב לוועדה. גלאס אישר זאת. מאחר שאבנרי המתין להשלמת עדותו בוועדה, לא נחפו להגיש בכתב את ההסתייגויות שלו להצעת-החוק. הוא רצה לברר תחילה את עמדת הוועדה לגבי הנקודות השנויות במחלוקת. עתה ברור כי כל הנוהל הזה לא בא אלא כדי לרמות ולהטעות. יו"ר הוועדה, גלאס, אירגן תימרון מזהיר של הולכת-שולל: הוא נסע לשליח חות באירופה, דאג שהחוק יונח — בהיעדרו — על שולחן הכנסת, לקריאה שנייה וסופית. המטרה השופה: לטעון כי ידו לא שפכה את הדם הזה. האחריות הוטלה על ממלא-מקומו, ח"כ פינחס שייבמן, אף הוא מהמפד"ל, האויבת המסורתית של העיתונות החופשית והאינטרסנטית העיקרית לבלית חקירות של שחיתות. גלאס השיג לעצמו אליבי שקוף.

אבנרי לא הוזמן כלל להשלמת עדותו, ואף לא נאמר לו כי על סיעתו להגיש את הסתייגויותיה. ברגע שהתפרסמו הכנסת, הונחה ההצעה על שולחן הכנסת, כימעט בלי הסתייגויות.

שביתת עיתונות

ב איחור ניכר נוכחו עורכי-העיתונות לדעת כי נפלו קורבן לתכסיס של הונאה. השבוע, ברגע האחרון ממש, טיכסו העורכים והעיתונאים עצה כדי להתגונן מפני הסכנת הקטלנית המאיימת על חופש-העיתונות. אחת ההצעות: להכריז על שביתה כללית של העיתונות.

הצעה מתוחכמת יותר: להטיל חרם על איכור שמותיהם של חברי-הכנסת בכל אמצעי-התיקשורת. היה מנוי וגמור עם אבות-המזימה לנצל את הימים האחרונים של הכנסת המתפרקת כדי להעביר את הצעת-החוק, שתעניק מתנה לעסקנים הגנה כימעט מוחלטת מפני ביקורת עיתונאית, וכך, בלי הודעה מוקדמת, ומבלי שהדבר הופיע מראש בסדר-היום של השבוע, כמקובל, הובאה ההצעה לפתע לדיון סופי בכנסת. לשם כך הופסק באמצע הוויכוח על תקציב המדינה. המערך נערך כימעט כולו. מבין שישה החברים שנוכחו, שניים הצביעו בעד החוק, ארבעה נמנעו מהצבעה — אחרי שנתקבל תיקון בעל ערך מפוקפק ביותר.

חוקי-החרפה אושר כמו שהוא נולד — בגניבה. * למשל: חוק המיפלגות. הצעה אחרת של שמואל תמיר, שנקברה בוועדה. הצעה זו נועדה להבטיח, כביכול, את החיים הדמוקרטיים בתוך המיפלגות.

אפשר להכיר את תוכנה האמיתי של הצעת חוק על פי הטיפול בה. לפי כלל זה, ההצעה של החוק להגנת הפרטיות היא מעשה-בליעל. ההצעה נועדה לסתום את פי העיתונות ולמנוע ממנה את האפשרות לחקור פרשות-שחיתות של בעלי-שררה, בהסוואה של הגנה על הפרטיות של "האדם הקטן". אין לה אחר ורע בעולם הדמוקרטי (העולם הזה 2230 והלאה).

היא עברה את הקריאה הראשונה בכנסת והועברת לוועדת החוקה-חוקי-משפט. לשם כך הופעל מכבש אדיר על-ידי שמואל תמיר, אח-שר המישפטים. בוועדה קיבל אותה בשימוחה גלויה יו"ר-הוועדה, איש-המפד"ל דויד גלאס.

באותה שעה טיפלה הוועדה בהצעת-חוק אחרת מטעם גלאס ועמיתיו, שבאה גם היא לסתום את פי העיתונות, בתחום מוגבל יותר: הצעה לאיסור פירסום שמועות של חשודים (ראה איגרת העורך). נגד שתי הצעות-החוק התקוממה העיתונות המאורגנת כולה. אף שנשמעו בציבור העיתונאים הצעות לנקוט אמצעים דראסטיים נגד יוזמי החוקים, העדיפו עורכי העיתונות היומיים ללכת תחילה בדרך הפרלמנטרית.

כך הופיעו העורכים שבוע שעבר בוועדה והשמיעו את טענותיהם נגד ההצעה לאיסור פירסום שמות החשודים. האווירה היתה ירידותית. הטענות המרשימות של נשיא מועצת העיתונות, עורך-הדין יהושע רוטנשטרייך, התקבלו, לכאורה, בקשב.

למחרת היום נדהמו העורכים לשמוע כי על שולחן הכנסת הונחה, לקריאה שנייה ושלישית, הצעת החוק להגנת הפרטיות. איש מחברי הוועדה לא רמו על כך לעורכים, אורחי הוועדה, אף ברמו הדק ביותר.

כך, בעוד שהעיתונות היתה עסוקה בהתגוננות מפני המהלומה של יד שמאל, הלמה הוועדה ביד ימין, בתיקוה להשיג נוקיאוט.

הטעייה ורמייה

כ וונות-הזרז של אויבי-העיתונות בכנסת התגלו בכל שלבי הטיפול בחוק הגנת הפרטיות.

הטוען העיקרי נגד הצעת-החוק, בקריאה הראשונה, היה העיתונאי המיקצועי היחידי שכיהן אז בכנסת, ח"כ אורי אבנרי.

כמומחה לעניין, ביקש אבנרי להשתתף בכל הישיבות של ועדת-החוקה-חוקי-משפט המוקדשות לטיפול בהצעת-חוק זו — דבר מקובל בדיוני הכנסת. גלאס נענה, כביכול, לבקשה זו. אולם ח"כ שמואל תמיר התנגד. נערכה הצבעה בוועדה והתקבלה החלטה — כימעט חסרת-תקדים — לבטל את ההזמנה, הותר לאבנרי רק להופיע לפני הוועדה כעד ולהשמיע את השגותיו.

אבנרי הוזמן לישיבה אחת, התחיל בהשמעת טענותיו, מכיון שתמיר ואחרים שיסעו את דבריו בכל נקודה, לא סיים אבנרי אלא את מחצית

השר המר ועולה מנדלביץ * 10 שנים תוך כמה דקות

כסא למזכרת

גדולה של חברי תנועתו, התנהג כאיש גוש-אמונים ישראלי, הטיף לרעיון ארץ-ישראל השלמה. אך באותה שעה עצמה פירסם הראלד טרביין האמריקאי, המופיע בפ"א ריס, דו"ח של עליית האנטי-שמיות בארצות-הברית — תוך הזכרת שמו של פולול. הדו"ח הזכיר גם מנהיג דתי-קנאי אחר, ראש הוועידה הי באפטיסטית, שאמר בשנה שעברה כי "אלוהים אינו שומע תפילה של יהודי".

מיפלגות עד הסוף המר

מורה ועוזב — ירוחם. יוגאד ידיו מזדה, אך אינו עוזב

זה היה מחזה נדיר: סגן-ראש הממשלה הודיע ברבים שהוא נכר של, שהחליט לפרוש מן החיים הציבוריים. הוא גם כינס את מוסדות "התנ"ר" עה הדמוקרטית" — השריד העלוב האחרון שגותר מד"ש המפוארת — כדי להחליט על פירוקה. פירוקה של מיפלגה פוליטית פירושה: הודאה פומבית ששוב לא נותר לה תפקיד, שאין לה עוד

בעת ביקורו האחרון באמריקה העניק מנחם בגין לפולול את "מדליית ז'בוטינסקי". הדבר גרם לגל של זעם אצל התומכים המסור רתיים של ישראל, הליברליים. כמה סירבו לקבל מדליות ולבוא לכסס, שבו משתתף הקנאי הדתי הימני-קיצוני. הדבר לא הפריע לבגין, הרואה בפולול מעין צניג של גוש-אמונים אמריקאי. "אלוהים אינו שומע", כש- בא פולול לארץ, בראש מישלחת * ביניהם: מנכ"ל מישרד ראש- הממשלה, מתיתיהו שמולביץ וח"כ מנחם פורש.